Evocarea unei pagini glorioase
din istoria războiului pentru intregire

OXO

Ridicarea unei troițe în comuna Cicrâci în amintirea șarjei de cavalerie dela 10 Octombrie 1916.—Simularea unui atac de cavalerie al regimentului 9 călărași

Constanța, 13 Octombrie

O evocare patriotică a faptelor glorioase de arme ale ostașilor noștri cari și-au vărsat sângele pe pământul Dobrogei, pentru apărarea moșiei strămoșești, s'a făcut zilele trecute, din inițiativa și îndemnul d-lui col. Dimitriu Adrian, comandantul gloriosului regiment 9 călărași „Regina Marioara a Iugoslaviei", regiment care a dat o crâncenă bătălie în ziua de 10 Octombrie 1916, împotriva cavaleriei bulgare, în apropierea comunei Cicrâci, numită acum **Sibioara.**

Inițiativa comemorării acelei lupte, în care au murit peste 300 soldați, a pornit încă de acum câteva luni, când d. col. Dimitriu a hotărît, având și concursul plin de entusiasm al corpului ofițeresc, să comande o troiță care să fie ridicată pe locul unde s'a dat șarja. Prin acest pios gest se aducea prinosul de recunoștință al soldatului român față de bravura părinților lui și se țintea să se aducă aminte generațiilor viitoare, faptele de arme ale cavaleriștilor noștri.

RECONSTITUIREA LUPTELOR

In zilele de 10 și 11 crt., regimentul 9 călărași, executând aplicațiuni pe teren în jurul locurilor unde s'au dat luptele în 1916, a reconstituit chiar la fața locului memorabila șarje, când regimentul a stăvilit înaintaprea cavaleriei bulgare ,după ocuparea Constanței.

După terminarea temelor, regimentul a fost adunat în careu în jurul movilei de unde în 1916 a pornit șarja. Aci, d. col. Dimitriu Adrian, comandantul regimentului, a ținut o înflăcărată cuvântare prin care a reușit să evoace acea memorabilă luptă și să entuziasmeze corpul ofițeresc cum și pe soldații săi, cari deabia așteptau semnalul să pornească în iureș, la atac.

Cuvântarea d-lui colonel Dimitriu Adrian

D. col. Dimitriu Adrian, evocând zilele de crâncenă războire de atunci, a rostit următoarea cuvântare:

„Se împlinesc azi 22 ani, de când regimentul nostru, luptând pe aceste meleaguri, alături de reg. 10 călărași, a înscris o pagină glorioasă în istoria faptelor de arme ale cavaleriei române.

După ocuparea Constanței de forțe inamice mult superioare, brigada 5-a română de călărași a d-lui col. Scărișoreanu Romulus, (astăzi general și rezident regal al ținutului Olt), formată din reg. 9 și 10 călărași, primește, în dimineața de 10 Octombrie 1916, dela generalul rus Pavlov, sub ordinele căruia opera, ordinul de a înainta dela Caramurat, unde poposise în timpul nopții, către Cicrâci-Caracoium, pentru a rezista pe o nouă poziție, la sud de aceste localități, în legătură la vest cu trupele rusești din div. 3-a cavalerie.

In recunoaștere au fost trimiși: sublt. Stroescu Dan, spre direcția Cicrâci-Caracoium; plut. Bălțaru pe direcția nord, lacul Tașaul spre Gargalâcuri și plut. Vartolomeu spre sud, către Cogealia.

Ei aduc știrea că o brigadă de cavalerie bulgară, făcând parte din div. I-a cavalerie, înaintează pe mai multe coloane, către nord pe direcția generală Constanța-Canara Cicrâci, reușind să captureze coloanele de refugiați și trenurile unităților ruso-române, ce se retrăgeau spre nord, către Babadag, amenințând să taie deasemenea retragerea unei baterii rusești, care rămăsese în ariergardă.

In acelaș timp escadronul din avantgarda brigadei, sub comanda căpitanului (azi general) Cialâc, din reg. 10 călărași, este oprit în înaintare pe marginea de sud-vest a satului Cicrâcii de focul puternic de arme automate.

In capul brigadei se găsea reg. 10 călărași încolonat în direcția Cicrâci, iar reg. 9 călărași ajunsese la nord de încrucișarea șoselii Canara-Babadag cu șoseaua Caramurat-Cicrâcii, când subit. Stroescu Dan, întors din recunoaștere, aduce personal știrea comandantului brigăzii, că aproape două escadroane de cavalerie bulgară atacă un convoi pe șoseaua Canara-Babadag, pe care îl încercuiesc.

Fără a mai pregeta, comandantul brigăzii dă ordin reg. 9 călărași, care se găsea în formație de așteptare înapoia crestei Dolufaci, să atace cavaleria bulgară în timp ce escadroanele reg. 10 călărași fiind și ele atrase de sgomotul luptei, pornesc vijelios să atace în flancul inamicului, în direcția satului Cicrâci.

La ordinul de atac, căpitanul Lupu Corneliu, comandantul escadronului 7 din 9 călărași își desfășoară unitatea și în capul escadronului pornește primul la șarje, antrenând după ei și pe celelalte escadroane comandate de slt. Drosu și Claus.

Inamicul surprins de vijelioasa năvală părăsește prada ușoară a convoiurilor și se întocmește pentru a face față atacului călare. Dar în fața ureșului călăreților noștri, la câteva sute de metri face stânga împrejur și își caută scăparea către valea Cicrâciului.

Retragerea lor îndârjește și mai mult pe călăreții noștri, cari doreau de mult să dea piept cu cavaleria vrăjmașe, care până atunci refuzase totdeauna lupta călare, și în strigăte de ura, care făceau să clocote văzduhul, reușesc să-i ajungă din urmă și o parte din ei sunt trecuți prin ascuțișul săbiei sau împușcați cu pistoalele.

DECIMAREA DUȘMANULUI

Slt. Carapeanu, din escadronul căpitanului Lupu, fiindu-i calul împușcat, încalecă calul unui vrăjmaș, pe care-l împușcase cu pistolul și continuă urmărirea.

Pe câmpul de luptă au rămas 40 cai ai bulgarilor cari au fost capturați de călărețli noștri.

In acest timp secția de mitraliere, sub comanda subtl. Teodorini Corneliu, care fusese la avantgardă cu escadronul căpitanului Cialâc, din reg. 10 călărași, deschide focul în flancul cavaleriei bulgare din direcția satului Cicrâci, reușind totdeodată să reducă la tăcere mitralierele bulgare, cari reușiseră să oprească avântul a o parte din escadroanele rămânești de a lua parte la șarje, urmărind apoi cu focul său bine îndreptat pe fugarii bulgari, **până dincolo de valea Cicrâci.**

Rezultatul imediat al acestei șarje victorioase a fost, pe lângă scăparea nenorocitilor refugiați de a încăpea pe mâna răzbunătoare a vrăjmașului, salvarea trenurilor unităților ruso-române, dar mai ales salvarea dela o capturare sigură a bateriei rusești, împreună cu batalionul rusesc de Orenburg, căruia i se tăiase retragerea.

La înapoerea dela șarjă a escadroanelor victorioase, aproximativ două plutoane de cavalerie bulgară, elemente înaintate cari se strecuraseră printre trupele rusești, văzând retragerea unităților din care făceau parte, au încercat să se retragă la rândul lor, furișându-se spre Caramurat.

Prinse însă sub focul secției de mitraliere a reg. 9 călărași, sunt decimate, iar cei ce scapă de foc sunt omorâți sau prinși de călărețli români reveniți dela șarjă, în frunte cu slt. Claus, Ionescu Traian și plot. Măner.

Dar urmarea cea mai importantă a acestei acțiuni hotărâte a brigăzii 5-a călărași, victorioasa șarjă dela Cicrâci, constitue oprirea acțiunii întregii divizii de cavalerie bulgară, dând timp suficient unităților noastre în retragere de a organiza o nouă rezistență la nord de calea ferată Cernavodă-Constanța.

RASPLATA REGEASCA

Pentru faptele vitejești ale regimentului nostru, în care șarja dela Cicrâci ține locul de frunte, M. Sa Regele Ferdinand, Intregitorul de neam, ne-a cinstit stindardul cu ordinul „Steaua României" cu spade și panglica de „Virtutea militară".

In anul 1931, M. Sa Regele Carol al II-lea, iubitul nostru Suveran, adânc înțelegător al faptelor de arme săvârșite de acest eroic regiment, ne-a hărăzit înalta cinste de a numi drept comandant onorific pe Augusta Sa Soră, M. Sa Regina Marioara a Iugoslaviei, pecetluind totodată și frăția de arme între armatele române și iugoslave, ce au sângerat împreună, pe câmpiile Dobrogii, în apărarea pământului scump al lui Mircea cel Bătrân.

Cinstim azi, chiar pe locul unde s'a petrecut această șarje, — loc care va fi însemnat cu o creștinească troiță, — memoria luptătorilor morți în această vijelioasă luptă, precum și pe cei ce au pierit făcându-și datoria, dela frontiera Dobrogei până în munții Oltuzului, și cari astăzi odihnesc pe întreg cuprinsul țării: general Naum Teodor; coloneli Steriade Alexandru, Mărculescu, Lupu Corneliu (eroul dela Cicrâci); căpitanii Stroescu și Stamatiu Gh.; lt. Drosu și Popa; slt. Protopopescu, Panu Aristide, Georgescu Octav și Constantinescu Victor; plot. Bălțaru și alți 300 soldați viteji.

Proslăvind memoria acestor eroi, morți pentru apărarea pământului strămoșesc, să facem zid împrejurul Tronului, pentru apărarea scumpei noastre patrii, întregite pentru vecie".

In entusiasmul sutelor de soldați d. col. Dimitriu și-a încheiat cuvântarea, strigând: să trăiască M. Sa Regele Carol al II-lea, să trăiască M. Sa Regina Marioara a Iugoslaviei, să trăiască Măria Sa Marele Voevod de Alba Iulia, să trăiască deapururi unită România Mare.

*

După cuvântare, regimentul a păstrat două minute de reculegere în memoria celor căzuți pe acele locuri.

Apoi escadroanele, în formație de luptă, au pornit la șarje, susținute de secția de mitraliere în direcția în care au atacat și gonit cavaleria bulgară, la 10 Octombrie 1916.

In sunetele gorniștilor, cari au anunțat atacul, cu ofițerii în capul escadroanelor, în pârâitul mitralierelor, oameni și cai s'au pierdut în norul de pulbere, înaintând spre dușmanul care amenința cotropirea moșiei strămoșești.

Asemenea comemorări și reconstituiri de fapte vitejești servesc ca înălțătoare lecții de patriotism și îndemn pentru ziua de mâine, când soldatul nostru este chemat să lupte cu aceiași dragoste de glie, ca și frații și părinții lui.

Troița, care a fost comandată, va fi înălțată pe acel loc la anul viitor, cu multă pompă ostășească.

Nic. Lupu

Problema alimentării
municipiului Constanța cu ghiață

Se va mări debitul fabricei dela abatorul de export

Constanța, 13 Octombrie

Una din problemele care au preocupat populația noastră, a fost și aceea a alimentării orașului Constanța cu ghiață, de lipsa căreia are foarte mult de suferit îndeosebi în timpul sezonului de vară, când din cauza publicului sezonier, consumul ghieței este foarte mare.

Cu toate străduințile depuse de autorități spre a găsi o soluție de moment, în vară, spre a se înlătura lipsa ghieții, a fost imposibil, iar populația a continuat nu numai să sufere, dar să fie și speculată de cei căpițva fabricanți, cari cartelați, au trecut și peste dispozițiile ordonanțelor și au vândut ghiața cu prețurile cu cari au vrut și cui au vrut.

Sesizat de această chestiune de d-nii Aurel Vulpe și Scipio Vulcan, ajutori de primar, d. general Theodor Nicolau, primarul municipiului a hotărît să rezolve problema în chipul cel mai fericit. Astfel pe baza unui raport făcut de d. ing. Mangoianu, șeful serviciului technic, din care se vede că este posibilă o modificare a fabricei de ghiață dela abatorul de export, datorită căreia debitul să fie mărit de aproape patru ori, s'a hotărît întocmirea devizului și executarea acestei modificări din timp, astfel ca până la vară, ea să fie terminată.

In acest scop se va deschide creditul necesar.

Lucrările vor începe în curând

Brăila economică
Șlepuri închiriate prin bursă. — Navlul maritim. — Situația silozurilor

Brăila, 13 Octombrie

Din cauza timpului înaintat, armatorii se grăbesc să-și închirieze vasele, deși ei sperau să obțină un preț mai mare ca cel de anul trecut.

Or, se știe că e mai bine să ai închiriat un șlep, decât să-l ții legat de cheiu, fiindcă tot trebuie plătit echipajul și sunt aceleași speze pentru întreținerea vasului, indiferent dacă navighează sau stă pe loc.

In ultimile zile s'au închiriat prin bursa locală următoarele șlepuri: „Maria", român, de 2100 K.B., cu lei 1700 pe zi, pentru 30 zile minimum și 40 zile maximum; „Atanasios", român, de 3000 K.B., cu un navlu de lei 2400 pe zi, pentru același termen; „Daniel 9", român, de aceiași capacitate și cu același preț, pe termen de 20—30 zile; „Jaques", român, de 2600 K.B., cu lei 2080 pe zi, pe termen de 20—30 zile; „Tica", român, de 2800 K.B., cu lei 2240 pe zi, pe același termen; „Lonciu", de 2100 K.B., cu lei 1680 pe zi, același termen și „Ghemblaux", român, de 2200 K.B., cu lei 2200 pe termen de 20-30 zile.

Toate aceste vase vor naviga de la T.-Severin—Sulina, urmând ca, după expirarea contractului, să fie predate proprietarilor în portul Brăila.

S'au mai navlosit șlepurile: „Alice", român, de 3000 K.B., cu lei 2400 pe zi, pe termen de 20—30 zile; „Kronos" român, de aceiași capacitate și cu același preț, pe termen de 30—40 zile; „Aias", român, de 3000 K.B., cu lei 2400 pe zi, pe timp de 30—40 zile; „Silvia S", român, de aceiași capacitate, cu același preț și pe același termen, toate spre a anviga între T.-Severin—Sulina.

„Mark", român, de 2700 K.B., cu lei 2160 pe zi, a naviga dela T.-Severin—Sulina, pe termen de 20—30 zile; „Violeta", român, de 2400 K.B., cu lei 1900 pe zi, ue același termen; „Emil S.", de 2600 K.B., cu lei 2080 pe zi, tot pe termen de 20—30 zile; „Vithocha", bulgar, de 2600 K.B., cu lei 2080 pe zi, pe termen de 20—30 zile; „Dimitrie", român, de 2400 K.B., cu lei 1900 pe zi pe termen de 30—40 zile; „Anastasia" român, de 1500 K.B., cu lei 1200 pe zi, pe termen de 30—40 zile, toate spre a naviga de la T.-Severin—Sulina.

Pentru transportul cerealelor din porturile dunărene spre Occident și Orient s'au plătit următoarele navluri: Rotterdam, 13,6—14 șilingi per unitatea de cerale; Anglia, 15,6—16 șilingi; Anvers, 13,6—14 șilingi; Franța de Nord, 16,6—17 șilingi; Marsilia, 9,6—10 șilingi; Danemarca, 17—17,6 șilingi; Genova—Neapoli, 10—10,6 șilingi; Adriatica, 13; Grecia de Vest, 11—12 șilingi; Tel Aviv-Haifa, 12—12,6; Alexandria, 12,6—13; Malta, 10—10,6 și Africa de Nord, 12—13 șilingi.

CEREALE DEPOZITATE IN SILOZURI

Situația silozurilor din docurile din portul nostru se prezintă astfel: 115 ocupate, 191 cu tichet, 16 spre manipulare și 9 disponibile.

In silozuri sunt înmagazinate 17.190.565 kg. sau 1719 vagoane, repartizate astfel: 14.829.759 kg. grâu, 1.959.722 kg. orz, 95.905 kg. porumb, 81.420 kg. sămânță floarea soarelui și 223.759 kg. mazăre.

Ce este cu lămâile stricate
depe vaporul „România"

S'a constatat că pretențiile importatorilor sunt exagerate

Constanța, 14 Oct.

Am anunțat, acum două zile, că două case importatoare de lămâi, din portul nostru, au refuzat primirea a 600 lăzi cu lămâi aduse în țară cu vaporul „România" pe motiv că o mare parte din ele sunt stricate.

Stricăciunea provenea din faptul că la Pireu vasul a fost deratizat cu pucioasă, care a pătruns în magazii, stricând astfel lămâile.

D. cpt. Mărăcineanu, comandantul vasului, sesizând inspectoratul S. M. P., din localitate și căpitănia de port despre această chestiune, s'a cerut avizul laboratorului de chimie din port.

Azi, d. dr. Frangopol, directorul laboratorului, făcând o expertiză a mărfurilor, a constatat că numai 10% din lămâi sunt pătate pe coaje, nici de cum stricate, cum afirmă importatorii, astfel că pretențiunile lor sunt cu totul exagerate.

S'a constatat că la Pireu, serviciul sanitar, care a condus operațiile de deratizare a băgat mai mult sulf decât trebuia, astfel că lămâile lângă pereții lăzilor au fost pătate. Asemenea deratizări se fac în mod obicinuit, chiar când vasul are fructe, fără ca prin această operație să se vatăme calitatea lor.

XXXOOOXXX

Campania agricolă de toamnă in jud. Buzău

Indrumări date de organele serviciului agricol

Buzău, 13 Octombrie

Pentru campania agricolă de toamnă, s'au dat următoarele îndrumări sătenilor din județul nostru:

„Pentru orice semănătură, pământul trebue arat din vreme. Arătura desfundă pământul și înlesnește pătrunderea apei. Cu cât un pământ este săpat sau arat mai adânc, cu atât el poate înmagazina mai multă apă și poate să rabde mai ușor la secetă.

Arătura distruge buruienile și face să încolțească semințele cari se găsesc pe pământ. Prin arături repetate, pământul se curăță de buruieni. Pământul cuprinde diferite materii hrănitoare. Ele pot fi folosite de către plante, numai dacă au suferit diferite schimbări în atingere cu vântul, ploaia, căldura, gerul iernii. Arăturile înlesnesc aceste schimbări ale materiilor hrănitoare și îmbunătățesc pământul.

Se pot face arături în orice timp al anului.

Arăturile sunt adânci sau în față. O singură arătură nu este deajuns pentru nici-un fel de semănătură. De regulă, pământul trebue să fie arat de cel puțin de două ori înainte de a semăna ceva. Arătura dinaintea însemânțării este de obiceiu o arătură ușoară, numai ca să se îngroape sămânța; celelalte arături, însă, trebuesc făcute adânc.

In sfaturile din cursul verii, am sfătuit pe agricultori să facă arături de toamnă pentru semănăturile de primăvară. Regula cere ca nici-o brazdă de pământ să nu intre în iarnă nearată. Toate semănăturile de primăvară: porumbul, orzul, ovăzul, să fie puse în două arături: o arătură adâncă făcută acum în toamnă și o arătură mai în față făcută la primăvară. Arătura dela primăvară poate fi înlocuită cu o lucrare cu cultivatorul sau numai cu o grăpare puternică, dacă pământul nu s'a întărit în cursul iernei.

Sunt unele plante care reușesc numai în arături de toamnă. Cartofui, sfecla, lucerna au nevoe de un pământ arat adânc, din toamnă, la o palmă și jumătate; altfel **munca este zadarnică.**

CULTIVAȚI PLANTE TEXTILE

Intrebuințarea textilelor produse în țară, din in, cânepă și bumbac, capătă pe fiecare zi o desvoltare mai mare.

Atât pentru îmbrăcăminte, cât și pentru alte trebuințe ale gospodăriei agricole, trebue să întrebuințăm firele de textile produse în țară și să nu mai aducem din străinătate mărfuri pe care ne este atât de greu să le plătim. Pentru neatârnarea economică a țării, trebue să cultivăm cât mai mult in, cânepă și bumbac.

S'a dovedit, în anii din urmă, că bumbacul crește și aduce mult venit în partea de miază-zi a țării, în special în Durostor și în șesul Dunării, cam până la linia Craiova-București-Feteși.

Producția bumbacului se vinde îndată și pe preț bun, torcătoriilor din țară care, altfel, cu multă greutate, aduc materia primă din străinătate.

E bine ca agricultorii, mari și mici, din regiunea de mai sus să cultive bumbacul după sfaturile serviciilor agricole județene, unde pot găsi și sămânța trebuitoare.

Cultura plantelor textile, ca să dea o producție îmbelșugată, trebue ca pământul să fie bine pregătit.

Cultivatorii, cari și-au ales terenurile pentru semănatul la primăvară a inului, cânepei sau bumbacului, trebue să dea o arătură adâncă, acum din toamnă, ca pământul să facă o provizie mai mare de apă în timpul iernei. Acest pământ trebue îngrășat cu bălegar, de care plantele textile au mare nevoie, ca să dea recolte bune.

FIERBEREA MUSTULUI

Mustul pus în butoale, cu maiaua trebuitoare, în 3-4 zile începe să fiarbă.

Dacă mustul e prea rece și fierberea nu începe, punem o parte din must într'un cazan smălțuit sau spoit (cositorit) și îl încălzim atât cât poate suferi degetul. Acest must încălzit se toarnă peste cel din butoi, care se încălzește și el și ajută drojdiile să înceapă să lucreze.

Dacă mustul tot nu fierbe, înseamnă că s'a pus în el prea mult meta-bisulfit sau că butoiul a fost afumat prea tare cu pucioasă.

In aceste cazuri, mustul se trage în alte vase și se aerisește bine.

Prin fierberea mustului în crame, închise, aerul se încălzește. Această căldură nu este bună, căci fierberea se face prea repede. Cu cât mustul fierbe mai încet, cu atât vinul ese mai tare și mai plăcut. Crama trebue să fie bine aerisită și răcorită. Dacă totuș este cald și mustul fierbe prea tare și dă afară din pălnia fierbătoare, stropim pe jos cu apă, iar pe butoale punem saci sau țoale muiate în apă rece.

In crame se ivesc musculițele zise „beține" care fac să se oțețească vinul. Pentru a ne feri de ele, trebue să se spele zilnic, toate uneltele de vinificare, cu zeamă de metabisulfit 2% sau să se afume crama cu fum de pucioasă.

DESPRE DALAC

Dalacul (boala de splină, sângerare) este o boală molipsitoare, aproape întotdeauna mortală. Ea atacă mai ales vitele cornute și oile. Se îmbolnăvesc însă destul de des și caii, porcii și caprele.

Sămânța boalei se găsește în pământ. Animalele se îmbolnăvesc păscând pe locurile molipsitoare, ori prin nutreturile strânse depe aceste locuri sau prin apă și nutreturi murdărite cu sânge sau alte scursori dela animale bolnave. Boala se întinde mereu, din pricina răului obicei de a se svârli hoiturile animalelor moarte de dalac, în loc de a le îngropa în cimitire de animale, așa cum cere legea și buna rânduială.

Boala de obiceiu este fulgerătoare, mai ales la vitele cornute și la oi. Animalele care par cu totul sănătoase, cad deodată și mor în câteva minute. Altă dată boala merge mai încet, dar nu trece peste 24—48 ore. Animalele își pierd deodată pofta de mâncare, au fierbințeli mari cu friguri, răsuflă greu, iar baliga (la oi și udul) adesea sunt amestecate cu sânge. Câteodată, mai ales cai, sunt neliniștiți, se culcă și se scoală mereu.

Molipsirea se poate face prin murdărirea rănilor depe corpul animalelor cu sânge sau cu alte scursori dela animale bolnave. Cel mai târziu la 48 ore după molipsire, apare pe locul rănii o umflătură, mai mică sau mai mare, la început foarte tare, caldă și dureroasă, apoi rece și nedureroasă, de culoare vânătă închisă, din pricină că pielea care o acoperă moare încetul cu încetul.

Boala se ia și la om și dacă nu merge fără amânare la medic, sfârșește prin moarte. Oamenii se molipsesc jupuind hoiturile animalelor bolnave de dalac sau mâncând carnea lor. Mâncând carnea lor se poate îmbolnăvi zeci de oameni. Mulți crescători și măcelari din sate, neștiutori, taie vitele bolnave de dalac. Aceasta se întâmplă aproape zilnic, mai ales în Basarabia și Nordul Moldovei.

Putem înfrâna întinderea boalei prin îngroparea hoiturilor în cimitire de animale și prin vaccinări. In ținuturile molipsite de dalac să nu scoatem animalele la păsune înainte de a fi fost vaccinate. In unele părți vaccinarea trebue repetată din 6 în 6 luni. Ministerul agriculturei și domeniilor face mari înlesniri pentru vaccinări. Dă vaccin gratuit sau cu preț redus, crescătorilor săraci. In localitățile în care nu s'a ivit încă boala, când crescătorii cer singuri vaccinarea pe cheltuiala lor, taxele sunt stabilite de minister, între 4-8 lei de vită mare, după numărul vitelor vaccinate. Acolo unde boala s'a ivit la un mare număr de vite, vaccinarea se face obligatoriu, pe cheltuiala Statului. Vaccinul se eliberează numai unui medic veterinar. Vaccinările obligatorii se pot face numai de către medicii veterinari oficiali. Pentru vaccinările cerute de ei, crescătorii pot chema orice medic veterinar.

Pentru a ne feri de molipsiri să nu tăiem și să jupuim hoturile animalelor bolnave de dalac. Să nu tăiem animalele bănuite de această boală. Când apare boala, trebue vestit fără amânare medicul veterinar. El vine fără nici-o cheltuială pentru crescător. Statul dă despăgubiri pentru vitele mari moarte de dalac, dacă proprietarul anunță la timp ivirea boalei.

DUȘMANII PLANTELOR

Molia sfeclei. In unele părți se poate vedea cum o parte sau chiar toate frunzele sfeclei se usucă. Dacă tăiem partea ieșită din pământ vedem sfecla sfredelită de niște mici viermișori verzui, cu capul cafeniu. Ei sunt omizile unei molii care pare să fie foarte răsândită anul acesta.

Ca să scăpăm de acest dușman, când se scoate sfecla din pământ, să se taie toată partea care a fost deasupra pământului, îngropând-o adânc. In nici-un caz să nu fie dată la vite.

Pomicultori, îmbrăcați de îndată trunchiul pomilor tineri, cu ramuri de salcâm, coceni, trestie, legate cu răchită, teiu sau rafie, pentru a-i apăra contra iepurilor.

Strângeți cu îngrijire toate fructele uscate, rămase pe ramuri sau căzute, îngropați-le adânc în pământ și puneți var nestins peste ele.

SECAREA MLAȘTINILOR

Multe întinderi de pământ nu pot fi folosite, fiind acoperite cu mlaștini. Pentru a le face productive trebuesc secate. Această secare se face prin ajutorul șanțurilor îndreptate dinspre mal către mijlocul mlaștinei, unde dau într'un șanț mai mare, cu scurgere spre văi sau cursuri de apă.

Șanțurile care duc apa spre șanțul cel mare, se fac la depărtare de 6-8 metri; în pământurile mai afânate și mai puțin îmbibate cu apă, depărtarea între șanțuri poate fi și de 20—25 m. Lățimea lor se face de 0,80 m. până la 1 metru la gură: la fund cam o treime din lățimea dela gură; iar adâncimea 70—80 cm. Pământul scos din șanțuri se pune pe malul șanțurilor, care astfel se înalță și ies din apă. Pe malul înălțat în acest fel, se plantează butași de salcie, anin, plop și frasin, care sug apa, usucă pământul și ajută la secarea mlaștinii.

Pentru orice alte lămuriri, înainte de a începe lucrul, este bine a se adresa organelor silvice din apropiere.

PEȘTELE CA HRANA

In ultimul timp s'a vânat mult pește și el a început să se eftenească. Peștele este o hrană bună pentru toată lumea, dar mai ales pentru omul muncitor. Populația, însă, mai ales cea dela sate, nu știe cum să-l folosească și cum să-l pregătească.

Cel mai bun este peștele proaspăt. La sate însă se mănâncă mai mult pește sărat. Fie că-l cumpără sărat, fie că-l cumpără proaspăt și îl sărează gospodinele. Peștele sărat este bun, dar nu trebue să fie prea sărat. El trebue pus la desărat cu o zi înainte și gătit cu multe legume. Altfel, sarea prea multă este neprielnică trupului și apa multă pe care o cere și trebue să o bei, nu face bine omului muncitor, mai **ales în totul muncilor de** vară.

Carnea de pește proaspăt este mai bogată decât multe alte cărnuri. Ea este mai lesne de mistuit și foarte prielnică trupului. Gătit cu legume și cu puțin untdelemn, peștele este cea mai bună mâncare.

Ingrijiți eleștaele ca să aveți pește mult și bun și să-l mâncați totdeauna proaspăt. Iazurile și eleștaele erau odată una din bogățiile țării și poate și trebue să fie și în viitor.

De curând **s'a** promulgat o lege prin care ministerul dă multe înlesniri acelor proprietari care fac iazuri sau eleștae cu pește în locurile prielnice pentru acesasta".

XXXOOOXXX

Problema colonizărilor în Banat

Cum s'au făcut colonizările in trecut, de guvernul austriac și maghiar.—Care este situația colonizărilor sub era românească. — Se impun măsuri de ajutorare a coloniștilor

Timișoara, 15 Octombrie

Colonizările își au importanța lor națională și socială. Națională în sensul că se pot face infiltrațiuni de elemente autohtone, în regiuni unde elementul majoritar este în scădere; socială, în sensul că prin aceste infuziuni de elemente noui, se poate urmări ridicarea standardului de viață în regiunile colonizate, aducându-se elemente, cari având o concepție de viață superioară, pot influența în bine progresul acelei regiuni. Numai urmărind aceste scopuri, o colonizare își poate atinge țelul urmărit de stat.

COLONIZĂRILE SUB GUVERNĂRILE AUSTRIACE

In Banat sunt foarte mulți șvabi, cari au fost colonizați în aceste regiuni în diferite etape.

Nu ne vom ocupa în cadrul acestui reportaj, nici cu starea materială la care au ajuns acești coloniști, nici cu etapele de infiltrațiune a elementului german în regiunea curat românească a Banatului, ci vom stărui asupra felului în care guvernele austriace au înțeles să facă colonizările de șvabi.

Scopul pentru care s'au făcut aceste colonizări, a fost național.

Pe lângă acest obiectiv se urmărea și o înfeodare economică a elementului românesc autohton, elementului cutropitor, prin punerea în stăpânire a coloniștilor pe cele mai fertile pământuri, pentruca aceștia dispunând de o situație economică înfloritoare, să poată stăpâni și politicește elementul băștinaș.

Urmărind itinerarul colonizărilor făcute în Banat și Transilvania, vom vedea că toate colonizările de șvabi și șași s'au făcut în regiunile cu solul cel mai bogat, pentruca aceste elemente colonizate să poată să-și creieze o situație de dominație economică, care implicit cuprinde și pe cea politică.

Guvernele austriace aveau o adevărată politică a colonizărilor. După ce se fixau localitățile unde se vor face colonizările, se stabileau loturile tip, cari însă nu erau fixe, ci după dorința celui colonizat, variind între 8, 10, 20 și 34 jugăre cadastrale. In afară de pământ se construia pentru fiecare o casă, compusă din cameră, bucătărie, cămară, grajd; în locuință tot mobilierul necesar, începând cu patul, masa, scaune și sfârșind cu vasele de bucătărie, iar în grajd animale de lucru: doi cai sau doi boi, vacă de lapte, car, plug și celelalte unelte agricole.

După ce se puneau la punct toate aceste amănunte, se instala și elementul om: colonistul, care primea dela stat și costul transportului de acasă până la locul colonizării.

In momentul când se făcea colonizarea, fiecare membru al familiei colonizate primea un ajutor în bani și o cantitate de făină, astfel că familia colonizată își avea asigurată existența dela început, iar în ce privește cultivarea pământului colonistul avea și inventarul agricol necesar și animalele de lucru, astfel că era pus în condițiuni de superioritate chiar față de băștinaș.

Prețul loturilor de improprietărire era eșalonat pe un termen foarte lung.

CUM S'AU FĂCUT COLONIZĂRILE SUB UNGURI

Ungurii au urmat o politică de colonizare bine studiată și pusă la punct. Pentruca cineva să poată fi admis la colonizare, trebuia să ofere condițiuni de garanție, că va întemeia o gospodărie serioasă.

Statul maghiar nu se bizuia numai de a coloniza regiunile românești, ci urmărea cu atențiunea toate nevoile regiunilor colonizate, pentru ca în orice împrejurare să vină cu ajutorul său, fie la cumpărarea de animale de reproducție, fie la ajutorarea gospodăriilor în cazuri de nenorociri, secetă sau incendii.

In aceste colonizări, statul maghiar avea în față exemplul guvernelor austriace, ale cărei colonizări au dat rezultate atât de frumoase.

Colonizările stăpânirei maghiare s'au făcut în baza legii din 1894 și în mai multe etape, cele mai importante fiind cele din anii 1899 și 1903.

Fondul de colonizare al statului maghiar era de 6 milioane coroane aur, iar oazele de maghiari ce se creiau în regiunile românești, trebuiau să fie de cel puțin 100-150 familii, deci un adevărat sat se creia dintr'o dată.

Lotul de improprietărire varia între 20-37 jugăre cadastrale și pe lângă fiecare colonie se creia și o colonie de muncitori. Astfel, la colonia Recaș s'a rezervat 20 loturi pentru muncitori, la Mosnița 90 loturi, iar la Stanciova 47 loturi.

Prețul lotului trebuai să fie achitat în timp de 50 ani și nu putea fi înstrăinat timp de 15 ani, statul păstrându-și dreptul de preemțiune.

CUM AM FĂCUT NOI COLONIZĂRILE

Să vedem acum, cum s'au făcut colonizările în Banat, îndată după înfăptuirea idealului național. In cele ce urmează vom utiliza datele cuprinse în broșura d-lui C Bogdan „Colonizările în Banat".

Primele colonizări în Banat s'au făcut în anul 1925, pe terenurile rămase disponibile după aplicațiunea legii de reformă agrară.

Situția juridică a colonizărilor este reglementată prin legea din 1930 (legea I. Mihalache) și legea din 1936 (a guvernului liberal).

In județul Timiș Torontal s'au făcut colonizări individuale în 45 comune cu un număr de 1541 coloniști pe loturi variind între 9, 14, 15 și 16 jugăre cadastrale în care se cuprinde și lotul de casă. S'a colonizat astfel o suprafață de 23.160 jugăre cadastrale 622 stânjeni, în care se cuprind și vetrele de sat, locuri de case, terenuri rezervate pentru interese obștești, biserici, școli, drumuri, șanțuri.

Numărul sufletelor în cele 45 centre este de 7127 dintre cari 4045 copii. In centrele unde coloniștii sunt originari din Iugoslavia sau di njudețul Timiș Torontal, numărul copiilor este mai redus, pe când în coloniile de ardeleni numărul copiilor este mai urcat.

Coloniștii sunt originari din județele: Alba, Turda, Arad, Sibiu, Huniedoara, Caraș, Iugoslavia, Teleorman (în colonia Mehala cartier suburban al Timișoarei).

Dar spre deosebire de procedeul întrebuințat de stăpânirile austriace la colonizarea șvabilor și ungurilor, statul nostru s'a mulțumit să acorde coloniștilor pământul și scutirea de impozite pe timp de 10 ani, fără să se îngrijească de restul ajutoarelor ce trebuiau date acestora.

Apoi, spre deosebire de aceștia, noi n'am creiat colonii aparte. Cu excepția câtorva, restul coloniștilor au fost așezați în diferite comune, astfel că nu s'a putut urmări nici progresul nici evoluția gospodăriilor lor.

Majoritatea coloniștilor neavând capital propriu pe care să-l investească în construcții de case, atenanse gospodărești și animale pentru muncile agricole, unii dintre ei s'au împotmolit în datorii, pe care nici azi nu le pot plăti, cu toată conversiunea, alții au rămas fără inventar agricol, trebuind să se asocieze patru-cinci familii, la o pereche de animale de jug, astfel că agricultura pe care o fac este primitivă și abia le asigură hrana de toate zilele.

In această situație se înțelege că rezultatul colonizărilor făcute de noi în Banat este cât se poate de slab. Nu am ajuns să realizăm nici o întărire a elementului românesc, pentru că prin faptul că acești coloniști au dat în unele cazuri familii prolifice, n'au în spatele lor situații economice înfloritoare, ca să ne putem bizui pe superioritatea pe care trebue să o aibă asupra colonizărilor străine făcute în Banat.

Problema colonizărilor în Banat, fiind de o importanță mare, ne rezervăm dreptul de a reveni.

OCTAV METEA

D. rezident regal al ținutului Nistru
în regiunea fructiferă de pe malul Nistrului

Tighina, 14 Oct.

Miercuri, 12 Oct. a sosit în gara Tighina, venind din Chișinău, d. rezident regal al ținutului Nistru, Dinu Simian.

In gară d-sa a fost întâmpinat de d-nii colonel Ion Filip, prefectul jud. Tighina; Emil Dănicel, administrator financiar de constatare; col. I. Ionescu, președintele Camerei de agricultură; căpitan Veleanu, ajutor de comandant al legiunei de jandarmi Tighina și prim pretor al plășii Bulboca d. G. Radoveanu.

Impreună cu aceștia, d. rezident regal a plecat să inspecteze întreaga regiune fructiferă situată pe malul Nistrului.

La **Circărești.** — Au vizitat noul local al primăriei ridicat de curând, apoi au inspectat și verificat registrele de casă ale acestei instituții, interesându-se în deaproape de nevoile și lipsurile acestei comune, promițând satisfacerea lor în cel mai scurt timp.

La **Copanca.** — S'au interesat de nevoile urgente ale comunei, apoi s'a dispus să se cumpere un loc pentru ridicarea unei construcții necesare pentru primărie, deasemenea să se înzestreze comuna cu o bae comunală și un dispensar sanitar.

La **TALMAZI,** d. rezident regal a vizitat spitalul județean interesându-se de toate lipsurile și promițând repararea conductei de apă, care va face în acelaș timp alimentarea cu apă potabilă a întregii populațiuni din comuna Talmazi.

Deasemenea a inspectat primăria și percepția, verificând situația încasărilor și actele justificative.

La **Chițcani,** în localul mănăstirei Noul-Neamț, a avut loc o consfătu